

DE TUIN VAN ANTHONY TERWEN  
BIJ ROTTERDAM 1766  
DOOR LEONARD A. SPRINGER

**E**R wordt in boeken over tuinkunst of over bouwkunst herhaaldelijk geschreven over Oud-Hollandsche tuinen. Men gaat daarbij steeds af op oude prentjes uit bekende 17e- en 18e-eeuwsche prentwerken, doch hoogst zelden komt men origineele technische teekeningen der ontwerpers tegen, die ons laten zien, hoe zij er eigenlijk in plattegrond uitzagen, hoe de verschillende onderdeelen in elkander pasten.

Wel ontmoet men somtijds oude gravures van tuinen in vogelperspectief, doch meestal zijn dit afbeeldingen van zeer groote buitens of parken in meer of minder geslaagden Le Nôtre-stijl. Doch hoe de kleinere technisch in elkander zaten, daarvan zag men niets, op enkele uitzonderingen na, zelfs niet in boeken, die speciaal dit onderwerp behandelden.

Het geluk bracht mij eenige jaren geleden in handen een collectie origineele teekeningen en schetsen van genoemde en ongenoemde tuinen, ontworpen en geteekend door zekeren Jb. Hagen, blijkens ook bouwkunstige werken van zijn hand, bouwmeester van beroep in de laatste helft der 18e eeuw.

Wie die Jb. Hagen was en waar hij woonde heb ik niet kunnen uitvinden, hoewel hij een bekende persoonlijkheid moet geweest zijn, die in Amsterdam, Rotterdam en Haarlem heeft gewerkt.

Wat Rotterdam betreft, zien wij dit uit bijgaande reproductie van zijn tekening van den tuin van zekeren heer Anthony Terwen aldaar.

Uit de tekening blijkt hoe eenvoudig sommige tuinen geweest zijn, veel minder weelderig dan wij gewend zijn te zien op de platen en prentwerken uit dien tijd. De plattegrond is weinig ingewikkeld; omvangrijke broderies, de zoo sprekende kenmerken der 17e- en 18e-eeuwsche tuinen, zijn tot een minimum gereduceerd.

Beelden en vazen, hoewel zij niet aangegeven zijn, zullen